

ПЕРЕДМОВА

Відомий вислів: "Наука – дитя нестатку" може без вагань бути вжитий стосовно двох ще зовсім молодих наукових дисциплін – урбоекології та фітомеліорації – прикладних розгалужень екології. І одна, і друга науки в умовах небувалих темпів урбанізаційних процесів, що призвели до "нестатку" і деформації природи у величезних масштабах і агломераціях, покликані дати відповідь на одвічне питання: "що робити?". Урбоекологія має пояснити соціуму: що таке нова природа (на екосистемному рівні), в якій живе людина великого міста, і яка пов'язана з нею тісними узами соціального і біологічного життя. Фітомеліорація ж має запропонувати дезурбанізаційні заходи, зокрема створення нової "зеленої" поверхні (біогеоценологічного шару) зруйнованої промисловістю, будівництвом територій та змодельовати суцільні процеси, які там відбуватимуться.

10-12 червня 1991 р. у Львівському лісотехнічному інституті відбулася перша Всесоюзна конференція: "Проблеми урбоекології та фітомеліорації", яка окреслила межі цих двох наук. Урбоекологія, – зазначалося на конференції, – це наука про взаємозв'язки і взаємодії в часі та просторі двох систем – міської (у складі підсистем – соціальної, технічної, енергетичної, інформаційної, керівної, адміністративної та ін.) і природної, а також про ноосферне управління урбоекосистемою. Під урбоекосистемою розумівся природо-територіальний комплекс (геокомплекс) зі всією його ієрархічною структурою – від ландшафту до фації, який знаходиться під безпосереднім впливом (минулим, сучасним, майбутнім) міста. Отже, урбоекологія покликана займатися вивченням природної підсистеми, тобто біогеоценологічного шару міста і його приміської урбанізованої зони.

У 2000 р. у Празі відбулася представницька всенародна наукова конференція "Флора-мегаполіс 2000".

Фітомеліорація ж займається питаннями дослідження, прогнозування, моделювання та створення рослинних систем, чия діяльність спрямована на поліпшення геофізичних, геохімічних, санітарно-гігієнічних, біофізичних, інтродукційних, просторових і естетичних характеристик екосистем.

Впродовж 90-х років в Україні та за її межами з'явився ряд монографічних праць, присвячених проблемам міської екології та фітомеліоративному оздоровленню міського середовища. Ці проблеми стають предметом обговорення широкими колами наукової громадськості. У 2001 р. в Українському державному лісотехнічному університеті за участю Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка НАН України та Урбоекологічного центру м. Львова, міжнародної організації "Біополітика" відбулася міжнародна наукова конференція "Міські сади і парки: минуле, сучасне і майбутнє", на якій обговорені проблеми озеленення міст як важливого напрямку міської екополітики. У новому 2003 р. в Технологічному університеті "Поділля" (м. Хмельницький) з участю Українського державного лісотехнічного університету, Львівського

НУ ім. Івана Франка та НБС ім. М.М. Гришка НАН України пройшла конференція "Проблеми урбанізованих територій: наука, освіта, практика", де значне місце відведено проблемам методології урбоекологічних досліджень та екологічній освіті міського населення.

Запропоновані читачу матеріали міжнародної наукової конференції "Проблеми урбоекології, урболандшафтознавства та фітомеліорації міського середовища", яка проходила 3-6 червня 2003 р. в Українському державному лісотехнічному університеті за участю НБС НАН України, Львівського НУ ім. Івана Франка, Урбоекологічного центру м. Львова – ще один крок до розвитку двох дуже близьких за своїм екологічним і соціальним змістом наук. На нашу думку, ці дві наукові дисципліни мають брати безпосередню участь у створенні практичних програм сталого розвитку великих міст.

В.П. Кучерявий,

зав. кафедрою екології та ландшафтної архітектури

Українського державного лісотехнічного університету,

д-р с.-г. наук, професор
